Op pad door de Chaamsche Bosschen

Auteur: Charles Aerssens

Hart van Brabant
Deze wandelroute ontleent haar naam aan de Chaamsche Bosschen, een uitgestrekt boscomplex tussen Gilze en Chaam. Oorspronkelijk heeft dit gebied samen met het Prinsenbosch in het verleden bestaan uit zandverstuivingen en natte heide met verschillende vennen. Maar veel van deze heideterreinen zijn tussen 1900 en 1934 ontgonnen en bebost met voornamelijk grove den voor stuthout in de mijnbouw. Hierdoor zijn de deels nog bestaande structuren met rechte paden ontstaan, die veelal nog zichtbaar zijn in het landschap.
Vanuit Gilze verloopt de route allereerst door het buitengebied naar het Prinsenbosch, een groot boscomplex ten zuidwesten van Gilze. De wandeling voert ons hier door een landschap met bos, heidevelden met vennetjes en langs open agrarisch gebied. Aan de rand van dit gebied liggen nog verschillende graslanden, die voor verrassende uitzichten zorgen. Nu worden deze voormalige landbouwgebieden teruggebracht in de oude staat door in het gebied het water vast te houden. Vanuit het Prinsenbosch steken we over naar de uitgestrekte Chaamsche Bosschen die onder beheer van Staatsbosbeheer vallen. Langs het Putven keren we via de noordkant van de Gilzesche Heide langs de voormalige Leemkuilen van de voormalige steenfabriek terug naar het vertrekpunt in Gilze.

Routebeschrijving

1. We starten bij de R.K. Kerk St. Petrus Banden in de Kerkstraat. Met de rug naar het portaal wandelen we 20 meter naar links en dan rechtsaf de Augustinastraat in, die aan het einde links overgaat in een fietspad (Laarspad). Zo komen we uit op een klinkerweg (Versterstraat). We steken recht over en volgen het Laarspad langs het landbouwgebied. We laten de bebouwing van Gilze achter ons en lopen met de bocht mee naar links tussen de weilanden door tot we de boerderij in het buurtschap Horst bereiken. Hier negeren we het asfalt naar rechts en wandelen rechtuit. Aan het einde slaan we bij de boerderij rechtsaf. We komen uit op een T-splitsing (Horst) en slaan hier linksaf. Na goed 100 meter slaan we rechtsaf het Geuzenpad in. Het onverharde pad wandelen we uit tot op het asfaltweggetje (Nieuwe Maastrichtsebaan). We steken over en wandelen na de slagboom door tot aan de kruising van bospaden (KNP42). Hier gaat de route rechtsaf en wandelen het pad helemaal uit. Aan het eind komen we op het fietspad langs de drukke verbindingsweg van Gilze naar Chaam (Chaamseweg). We gaan hier rechtsaf en volgen het fietspad tot de oversteekmogelijkheid.

2. Oversteken en bij de ANWB-paddestoel 21338/01 rechtdoor het bos in (Veerdreef) langs de afrastering van het AZC 'Prinsenbosch'. Na circa 500 meter slaan we aan het einde van het hekwerk van het grote terreincomplex van het AZC 'Prinsenbosch' linksaf. Dan rechtsaf het eerste zandpad in. Het zandpad slingert pal over de heide en door het bos. We wandelen steeds rechtuit en negeren alle zijpaden tot we op een fietspad uitkomen. Deze steken we over en volgen het pad verder tot het eind (KNP64). Hier gaat de route

versiedatum: 20-12-2022

naar links. We steken de Kleine Slingerdreef over. Over dit bospad komen we uit bij een afgelegen woonhuis op nr. 1 met de prachtige naam 'Het land van Verlangen'. Hier nemen we het pad naar links in de richting van KNP47. We wandelen dit pad uit en komen opnieuw aan de brede bosweg met fietspad, dat we al op onze wandeling zijn overgestoken. De route voert ons rechtsaf tot naar het punt waar het fietspad naar links afbuigt. Hier wandelen we rechtuit over het graspad tot het eind op de T-splitsing, waar we linksaf gaan. Met de bocht naar rechts komen we na een afsluitbalk bij enkele gebouwen, zoals woning De Vlier. We lopen de onverharde weg rechtuit en negeren de afslag naar links. De onverharde weg wordt een smal paadje langs weilanden tot we aan de bebouwing komen. Hier gaat de route naar links en komen we op de drukke verbindingsweg van Chaam naar Gilze (Gilzeweg). Even naar links en meteen rechtsaf de Industriestraat in tot aan Pannenkoekenhuis 'De Steengroeve'

3. Tegenover Pannenkoekenhuis'De Steengroeve' gaat de route rechtuit het bosgebied van de Chaamsche Bosschen in ('Het Kabouterbos'). We wandelen rechtdoor tot het eind waar we rechtsaf afslaan. We volgen het bospad en steken verderop een brede grindweg recht over. We kruisen eerst een smal pad en komen dan uit bij een breder pad. Hier steken we recht over en wandelen door tot aan het eerste pad rechtsaf. Aan het eind linksaf en we passeren een kikkerpoel aan onze rechterzijde. We volgen het bospad met de groengele markering tot aan een brede bomenlaan met fietspad bij een picknickplaats (KNP72). De route gaat hier naar links en daarna het eerste pad rechtsaf (richting KNP20). Aan het eind wandelen we naar rechts. Bij het eerste pad slaan we scherp linksaf. We wandelen op de oever van het Putven en passeren twee keer een bank. Rechtdoor komen we aan een kruising van bospaden (KNP20). We wandelen hier rechtuit en laten het brede pad links liggen. Het smalle bospad leidt naar een asfaltweg (Huisdreef). Hier recht oversteken en wandelpad vervolgen.

4. Het smalle bospad zoekt slingerend zijn weg langs de groengele markeringen tot aan het betegelde fietspad. Hier rechtsaf naar bank en fietsknooppunt 61. Even rechtdoor en dan het eerste pad linksaf (bij KNP73) door het bos richting KNP42. We steken een breed bospad over en we volgen de groengele markeringen over een slingerend pad. Vlak voor een weiland gaan we linksaf een zandpad in. Dit zandpad wandelen we langs een drassig gebied helemaal uit tot aan het punt waar naar rechts het landschap zich opent en we over wijds landbouwgebied uitkijken. We gaan naar links en kiezen het eerste pad naar rechts. Met de bocht naar links en naar rechts komen we in een oude bomenlaan. Na de greppel met eenvoudige leuning te zijn overgestoken nemen we het tweede pad naar links en komen na goed 250 meter aan een stevige boom over het pad. Links is een manege. Op de brede onverharde weg aangekomen steken we recht over. Aan het einde van dit bospad bereiken we een asfaltweg (Nieuwe Maastrichtsebaan), die we naar rechts vervolgen tot op het kruispunt met de Alphensebaan.

5. Deze steken we schuin naar rechts over de Altenaweg in. We gaan de eerste weg linksaf in, de Leemkuilen. Dit laantje leidt langs een afgelegen wit huis aan onze rechterzijde. Met de bocht naar links en naar rechts blijven we het onverharde pad volgen. In de verte rechts van ons zien we de voormalige steenfabriek. Aan het eind op een T-splitsing gaan we naar links en bereiken een asfaltweg (Alphensebaan). Hier gaat de route rechtsaf in de richting van Gilze. Op de kruising met de Klaverstraat zien we rechts een klein schuurtje met het jaartal 1647 dat onder de bescherming van de H. Donatus, de beschermheilige tegen onweer en blikseminslag, staat. Aan het einde van de Alphensebaan komen we uit op de Kerkstraat. Hier staat een Mariakapelletje. De route gaat hier linksaf en aan het einde van de Kerkstraat bereiken we de R.K. Kerk St. Petrus Banden, het eindpunt van deze rondwandeling.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling
18 km
Onverhard: 75%
Verhard: 25%

Start- en eindpunt
Kerk St. Petrus Banden
Kerkstraat 16
5126 GD Gilze

Openbaar vervoer
Bushalte Lijn 131
Lange Wagenstraat
Gilze

Parkeren
Parkeerplaats
Kerk St. Petrus Banden
Kerkstraat 116
5126 GD Gilze

Horeca onderweg
o Café'De Tip', Bisschop de Vetplein 4, 5126 CA Gilze
o Pannenkoekenhuis De Steengroeve, Industriestraat 24, 4861 PR Chaam

Achtergrondinformatie

Kamp Prinsenbosch

Tijdens WOII zetten de Duitsers in het voorjaar van 1941 op korte afstand van de vliegbasis Gilze-Rijen kazernegebouwen neer in het Prinsenbosch. Het complex bestaat uit ongeveer zestig gebouwen, zoals keukens, administratie, voedselopslag, medische verzorging, slaapgelegenheden en ontspanning voor militairen. De onderkomens staan ogenschijnlijk willekeurig over het terrein verspreid en vanuit de lucht ziet het er uit als een boerendorp. De geallieerden hebben het kamp dan ook niet gebombardeerd. De muren van de gebouwen zijn 60 cm dik met vloeren van 15 cm gewapend beton en aan de vensters stalen luiken. Het complex werd omsloten door een hekwerk met bewakingsposten met honden. Voor de verbinding met de vliegbasis leggen de Duitsers een smalspoor aan. Na WOII is Kamp Prinsenbosch tot 1993 in gebruik als onderkomen voor de militairen van de vliegbasis van de Koninklijke Luchtmacht. Daarna wordt hier door het COA het asielzoekerscentrum Prinsenbosch gevestigd, waar 1200 bewoners kunnen worden gehuisvest. De locatie wordt grondig gerenoveerd en staat te boek als Rijksmonument.

Chaamsche Bosschen

Dit gebied met een oppervlakte van 1324 hectare bestond ooit uit zandverstuivingen en natte heide met verschillende vennen. Maar veel van deze heideterreinen zijn tussen 1900 en 1934 ontgonnen en bebost met voornamelijk grove den. Het gebied werd ontwaterd en te natte plekken werden omgezet in grasland. Hieraan heeft het bos zijn verrassende afwisseling te danken. De plantengroei in het gebied is echter arm en bestaat, vooral langs de paden, uit schrale vegetatie. In het begin van deze eeuw zijn door Staatsbosbeheer de voormalige landbouwgebieden teruggebracht in de oude staat en is het gebied ook weer natter gemaakt. Zo wordt nu in het brongebied van de Chaamsche beken het water vastgehouden. Ook worden de oorspronkelijke vennen weer uitgegraven en in de ontstane moerasgebieden en poelen keren veel oorspronkelijke planten en dieren terug. In de bossen komen tal van vogelsoorten voor, als geelgors, nachtzwaluw, boomleeuwerik, boompieper, gekraagde roodstaart en groene specht. Roofvogels zijn: buizerd, sperwer, havik, torenvalk, boomvalk en soms de wespendief. En in de vochtige graslanden broeden de wintertaling, kuifeend,

Voormalige Steenfabriek Gilze

Deze steenfabriek was het eerste industriële bedrijf in Gilze en is opgericht in 1897. Hier ter plaatse waren leemlagen te vinden die uitstekend geschikt zijn voor de fabricage van baksteen. In 1918 groeit de fabriek verder uit en de Gilzer baksteen wordt een begrip in de wijde omgeving. Na WOII in de wederopbouwperiode breidt de steenfabriek, die dan al de beschikking heeft over een ringoven, nog verder uit. De leem wordt uit het aangrenzende gebied met een smalspoorbaan aangevoerd. De locomotiefjes die de treintjes trokken bevinden zich tegenwoordig in het Nationaal Smalspoormuseum. In 1978 is het hoogtepunt voorbij. De inventaris is sterk verouderd en de concurrentie in de baksteenwereld moordend. Bovendien wordt veel baksteen vervangen door beton. Na de overname van de steenfabriek in 1989 door het Belgische bedrijf Desimpel volgt in 1991 de sluiting. Na de sanering treedt snel verval in en door vandalisme verandert de fabriek in een sprookjesachtige ruïne. Zo is de locatie in 2002 nog het decor voor de opnamen van de oorlogsfilm 'Schimmen'. In 2004 krijgt het complex een herbestemming met woningen en kantoren, terwijl ook een openbare ruimte wordt voorzien voor culturele activiteiten. Er is hierbij zo veel mogelijk uitgegaan van de situatie van 1955, waarbij het ringovengebouw met schoorsteen de belangrijkste plaats inneemt.

Charles Aerssens leidt je aan de hand van 13 wandelingen door het hart van Brabant. De wandelgids met deze 13 wandelingen is uitgegeven bij Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig (www.gegarandeerdonregelmatig.nl).